

Bomenverordening stadsdeel De Baarsjes

mei 2004

INHOUD

Deel 1 Artikelen met toelichting.....	
ARTIKEL 1: BEGRIPPEN	3
ARTIKEL 2: VERBOD TOT VELLEN.....	3
ARTIKEL 3: PROCEDURE	4
ARTIKEL 4: WEIGERING VAN RECHTSWEGE.....	4
ARTIKEL 5: AANHOUDING.....	4
ARTIKEL 6: CRITERIA	4
ARTIKEL 7: BIJZONDER BESCHERMWAARDIGE HOUTOPSTAND	5
ARTIKEL 8: PROCEDURE BIJZONDER BESCHERMWAARDIGE HOUTOPSTAND	5
ARTIKEL 9: CRITERIA BIJZONDER BESCHERMWAARDIGE HOUTOPSTAND.....	5
ARTIKEL 10: STANDAARDVOORSCHRIFT VAN NIET GEBRUIK	5
ARTIKEL 11: VERVALTERMIJN VERGUNNING.....	6
ARTIKEL 12: BIJZONDERE VERGUNNINGSVOORSCHRIFTEN.....	6
ARTIKEL 13: HERPLANT- EN INSTANDHOUDINGSPLICHT	6
ARTIKEL 14: FINANCIËLE HERPLANT.....	7
ARTIKEL 15: AFSTAND VAN DE ERFGRENS.....	7
ARTIKEL 16: BESCHERMING BOMEN.....	7
ARTIKEL 17: SCHADEVERGOEDING	7
ARTIKEL 18: STRAFBEPALING	7
ARTIKEL 19: OPSPORING	8
ARTIKEL 20: SLOTBEPALING.....	8
Toelichting.....	9
Deel 2 Bijlagen	
Bijlage 1: Kaart bebouwde kom Boswet	
Bijlage 2: Modelformulier voor het aanvragen van een vergunning.....	19
Bijlage 3: Criteria bijzonder beschermwaardige houtopstand	20
Bijlage 4: Standaard Bomen Effect Analyse plus checklist.....	21

Verordening ter bescherming van houtopstanden in het Stadsdeel De Baarsjes

ARTIKEL 1 BEGRIPPEN

In deze verordening wordt verstaan onder:

Houtopstand: Eén of meer bomen, boomvormers, een beplanting van bosplantsoen, een struweel, een heg, een beplanting van hakhout, een houtwal of een beeldbepalende klimplant.

Boom of boomvormer: Een houtachtig, opgaand gewas, zowel vitaal als afgestorven, met een dwarsdoorsnede van de stam van minimaal 10 centimeter op 1,3 meter hoogte boven het maaiveld. In geval van meerstammigheid geldt de dwarsdoorsnede van de dikste stam, tenzij anders in deze verordening bepaalt.

Vellen: Rooien; kappen; verplanten; het snoeien van meer dan 20 procent kroonvolume, met inbegrip van kandelaberen; het verrichten van handelingen, zowel boven als ondergronds, die de dood of ernstige beschadiging of ernstige ontsiering van houtopstand ten gevolge kunnen hebben.

Rooien: Het geheel verwijderen van het bovengrondse en ondergrondse deel van houtopstand.

Kappen: Het geheel of gedeeltelijk verwijderen van het bovengrondse deel van de houtopstand.

Kandelaberen: Het uitdunnen van de kroon van een boom waarbij de resterende takken tot ongeveer de helft van hun lengte worden teruggesnoeid. Het instandhouden van het door kandelaberen ontstane kroonvorm valt onder het begrip knotten.

Knotten: Periodiek geheel of gedeeltelijk verwijderen van uitgelopen takhout tot op de oude snoeiplaats.

Monetaire boomwaarde: De financiële waarde van een boom zoals getaxeerd volgens de meest recente richtlijnen van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen.

Bebouwde kom: De bebouwde kom ingevolge artikel 1 lid 5 van de Boswet zoals vastgesteld door de gemeenteraad bij besluiten van 19 februari 1969, nr. 105; 10 december 1986, nr. 1665 en 22 februari 1989, nr. 201.

ARTIKEL 2 VERBOD TOT VELLEN

1. Het is verboden zonder vergunning van het Dagelijks Bestuur van stadsdeel 'De Baarsjes' houtopstand te vellen of te doen vellen.

2. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt verder niet voor:

a) houtopstand die moet worden geveld krachtens de Plantenziektewet of krachtens een aanschrijving of last van het Dagelijks Bestuur zulks onverminderd het bepaalde in artikel 11 en 13 van deze verordening;

b) het periodiek vellen van hakhout ter uitvoering van het reguliere onderhoud;

c) het periodiek knotten of kandelaberen als noodzakelijke beheermaatregel bij knobomen, gekandelaberde bomen of leibomen ter uitvoering van het reguliere onderhoud.

ARTIKEL 3

PROCEDURE

1. De vergunning als bedoeld in deze verordening moet worden aangevraagd door middel van het volledig ingevulde standaardaanvraagformulier.
2. Het Dagelijks Bestuur stelt een standaardaanvraagformulier vast.
3. De aanvraag geschiedt door of namens dan wel met toestemming van degene, die krachtens zakelijk recht of door degene die krachtens publiekrechtelijke bevoegdheid gerechtigd is over de houtopstand te beschikken.
4. Van een aanvraag van een vergunning wordt overeenkomstig afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht onverwijld na ontvangst kennis gegeven in een lokaal huis-aan-huisblad en ter inzage gelegd. Het Dagelijks Bestuur zendt een directe kennisgeving van een aanvraag aan de belanghebbenden zo vaak als dit voor een zorgvuldige voorbereiding noodzakelijk is.
5. Een ieder kan gedurende vier weken na de in lid 5 bedoelde bekendmaking zijn zienswijze geven.
6. Van een besluit tot verlening of weigering van een vergunning wordt onverwijld kennis gegeven in een huis-aan-huisblad onder gelijktijdige verzending aan de aanvrager en belanghebbenden. Bij deze kennisgeving en verzending aan aanvrager en belanghebbenden wordt de concrete datum van verzending aan aanvrager genoemd als het begin van de bezwaartermijn van zes weken.
7. De voorzitter van het Dagelijks Bestuur kan toestemming geven tot direct vellen, indien er sprake is van grote gevaarstelling of vergelijkbaar spoedeisend belang van openbare orde of veiligheid. Onverwijld wordt alsnog hiervoor een vergunning afgegeven waarbij een herplantplicht kan worden opgelegd.

ARTIKEL 4

WEIGERING VAN RECHTSWEGE

De vergunning tot vellen wordt geacht te zijn geweigerd indien geen besluit is genomen op de aanvraag binnen 12 weken na bekendmaking van de aanvraag.

ARTIKEL 5

AANHOUDING

De beslissing op een aanvraag van een vergunning tot vellen wordt aangehouden als de aanvraag is ingediend in samenhang met de realisatie van een ander vergunningplichtig werk zolang op die andere vergunningaanvraag niet is beslist.

ARTIKEL 6

CRITERIA

1. Het Dagelijks Bestuur kan de vergunning om te vellen weigeren dan wel onder voorschriften verlenen.
2. Het Dagelijks Bestuur weigert een vergunning om te vellen indien het belang van verlening niet opweegt tegen één of meer van de volgende waarden:
  - a) natuur- en milieuwaarden;
  - b) landschappelijke waarden;
  - c) cultuurhistorische waarden;
  - d) waarden van stadsschoon;
  - e) waarden voor recreatie en leefbaarheid;
  - f) waarden van bijzondere beschermwaardigheid.
3. Geen vergunning om te vellen wordt verleend voor bijzondere beschermwaardige houtopstand zoals bedoeld in artikel 7 en houtopstand voorkomende op de lijst van

ationale, monumentale houtopstand van de landelijke Bomenstichting, tenzij er sprake is van een ernstige bedreiging van de openbare veiligheid, een acute noodtoestand of een ander zwaarwegend publiek belang. Bij werken binnen 5 meter van de kroonprojectie van een bijzondere houtopstand, moet door de aanvrager altijd een BEA (Bomen Effect Analyse) worden overlegd, uitgevoerd door een beëdigd boomtaxateur.

4. Het Dagelijks Bestuur verwijst in de vergunning zo mogelijk naar gemeentelijke beleidsplannen of uitwerkingen daarvan ter onderbouwing van de in het tweede lid genoemde waarden.

ARTIKEL 7

BIJZONDER BESCHERMWAARDIGE HOUTOPSTAND

Het Dagelijks Bestuur stelt een lijst op met bijzonder beschermwaardige houtopstanden, die in beheer zijn van het stadsdeel. Daarbij wordt vermeld: de plaatselijke aanduiding, de beschrijving van de houtopstand en een kaart met de exacte situering van de houtopstand.

ARTIKEL 8

PROCEDURE BIJZONDER BESCHERMWAARDIGE HOUTOPSTAND

1. Het Dagelijks Bestuur besluit omtrent vaststelling of wijziging van de lijst met bijzonder beschermwaardige houtopstanden.

2. Op de voorbereiding van de vaststelling en wijziging van de lijst met bijzonder beschermwaardige houtopstanden is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

3. Het tweede lid is niet van toepassing, indien de wijziging wordt veroorzaakt door:

- de uitvoering van een rechterlijke uitspraak;
- de verlening van een vergunning als bedoeld in artikel 2.

ARTIKEL 9

CRITERIA BIJZONDER BESCHERMWAARDIGE HOUTOPSTANDEN

1. Bij de beslissing omtrent plaatsing van een houtopstand op de lijst wordt in ieder geval rekening gehouden met de ouderdom en de conditie van de houtopstand.

2. Tevens moet voldaan worden aan ten minste één van de volgende criteria:

- a. een voor de soort karakteristieke vorm;
- b. beeldbepalend voor de omgeving;
- c. verweven met de geschiedenis van de omgeving;
- d. bijzondere of zeldzame soort;
- e. zeldzaam door omvang of hoogte;
- f. cultuurhistorische waarde;
- g. natuurwetenschappelijke waarde;
- h. ecologische waarde.

ARTIKEL 10

STANDAARDVOORSCHRIFT VAN NIET GEBRUIK

Tot de aan een vergunning te verbinden voorschriften behoort het standaardvoorschrift dat niet tot vellen mag worden overgegaan en de vergunning pas van kracht wordt met ingang van de dag na de dag waarop de bezwaar- of beroepstermijn afloopt en dat indien gedurende de bezwaar- of beroepstermijn een bezwaar respectievelijk beroep is ingediend of een verzoek om voorlopige voorziening is gedaan, de vergunning niet van kracht wordt voordat op ingediend bezwaar, beroep of dat verzoek is beslist.

ARTIKEL 11

VERVALTERMIJN VERGUNNING

1. De vergunning tot vellen als bedoeld in deze verordening vervalt indien daarvan niet binnen maximaal één jaar na het onherroepelijk zijn van de vergunning gebruik is gemaakt.
2. In het geval het een vergunning voor het vellen van meer dan één boom betreft, is de vergunning voor alle bomen, geveld of niet, slechts voor één jaar geldig, ook als één boom of enkele andere bomen al geveld zijn.

ARTIKEL 12

BIJZONDERE VERGUNNINGSVOORSCHRIFTEN

1. Tot de aan de vergunning tot vellen te verbinden voorschriften behoort het voorschrift dat binnen een bepaalde termijn en overeenkomstig de door het Dagelijks Bestuur te geven aanwijzingen moet worden herplant.
2. De verplichtingen en voorschriften van dit artikel 12 kunnen gelden voor bomen kleiner dan de in artikel 1 van deze verordening genoemde minimum maat.
3. In een voorschrift als bedoeld in het eerste lid wordt telkens bepaald binnen welke termijn na de herplant en op welke wijze niet aangeslagen herplant moet worden vervangen.
4. Tot aan de vergunning tot vellen te verbinden voorschriften behoren aanwijzingen ter bescherming van nabijgelegen houtopstand en voorschriften ter bescherming van in en rond de houtopstand voorkomende flora en fauna.
5. Het Dagelijks bestuur kan aan een vergunning tot vellen het voorschrift verbinden dat pas tot vellen mag worden overgegaan indien andere vergunningen of ruimtelijke ordeningsprocedures onherroepelijk geworden zijn of de financiële voortgang van werken voldoende gewaarborgd is.
6. Het Dagelijks Bestuur kan bij het onder voorschriften verlenen van een vergunning tot vellen tevens de monetaire boomwaarde als motivering hanteren.

ARTIKEL 13

HERPLANT- EN INSTANDHOUDINGSPLICHT

1. Indien houtopstand waarop het verbod tot vellen van toepassing is, zonder vergunning van het Dagelijks Bestuur is geveld, dan wel op andere wijze teniet is gegaan, kan het Dagelijks Bestuur aan de zakelijk gerechtigde tot de grond waarop zich de houtopstand bevond dan wel aan degene die uit andere hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, de verplichting opleggen te herplanten overeenkomstig de door hem te geven aanwijzingen binnen een door hem te stellen termijn.
2. De verplichtingen en voorschriften van dit artikel 13 kunnen gelden voor bomen kleiner dan de in artikel 1 van deze verordening genoemde minimummaat. Wordt een verplichting als bedoeld in het eerste lid opgelegd, dan kan daarbij tevens worden bepaald binnen welke termijn na herplant en op welke wijze niet aangeslagen herplant moet worden vervangen.
3. Indien houtopstand waarop het verbod tot vellen als bedoeld in deze verordening van toepassing is in het voortbestaan ernstig wordt bedreigd, kan het Dagelijks Bestuur aan de zakelijk gerechtigde tot de grond waarop zich de houtopstand bevindt dan wel aan degene die uit andere hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, de verplichting opleggen om overeenkomstig de door hem te geven aanwijzingen binnen een door hem te stellen termijn voorzieningen te treffen, waardoor die bedreiging wordt

weggenomen.

4. Degene aan wie een verplichting als bedoeld in het eerste, tweede, derde of vierde lid is opgelegd, alsmede diens rechtsopvolger, is verplicht daaraan te voldoen.

ARTIKEL 14

FINANCIËLE HERPLANT

Indien geen herplant als bedoeld in art.12 en art.13 mogelijk is, bepaalt het DB dat er een geldelijke bijdrage in de kas van het stadsdeel wordt gestort t.b.v. herplant elders.

ARTIKEL 15

AFSTAND VAN DE ERFGRENS

De afstand voor het planten van een houtopstand tot de erfgrans als bedoeld in artikel 5:42 van het Burgerlijk Wetboek wordt vastgesteld op 0,5 meter voor bomen en boomvormers en op nihil voor heesters en heggen.

ARTIKEL 16

BESCHERMING BOMEN

1. Het is verboden om houtopstanden, die openbaar eigendom zijn te beschadigen, te bekladden of te beplakken, te snoeien, behoudens door of vanwege ambtenaren of door het stadsdeel ingehuurde boomverzorgers ter uitoefening van de hun opgedragen boomverzorgende taak.

2. Het is verboden een of meer voorwerpen in of aan een openbare houtopstand aan te brengen of anderszins te bevestigen behoudens vergunning van het Dagelijks bestuur.
(Zie ook A.P.V. Amsterdam)

ARTIKEL 17

SCHADEVERGOEDING

Het Dagelijks Bestuur beslist op een verzoek om schadevergoeding bij weigering van de vergunning tot vellen op grond van artikel 17 juncto artikel 13 vierde lid van de Boswet.

ARTIKEL 18

STRAFBEPALING

1. Degene aan wie een voorschrift als bedoeld in artikel 6 lid 1, artikel 10, artikel 12, artikel 13, vierde lid, onderscheidenlijk een verplichting als bedoeld in artikel 13, eerste, tweede, derde of vijfde lid is opgelegd, alsmede diens rechtsopvolger, is gehouden dienovereenkomstig te handelen.

2. Hij die handelt in strijd met artikel 2, eerste lid dan wel een voorschrift onderscheidenlijk een verplichting als bedoeld in het vorige lid niet nakomt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie. Tevens kan een rechterlijke veroordeling op grond van dit artikel openbaar gemaakt worden.

3. Bij de strafmaatbepaling kan rekening worden gehouden met de monetaire boomwaarde.

4. De op grond van dit artikel ingestelde strafvervolgning laat onverlet de mogelijkheid tot het instellen door het Dagelijks Bestuur van een privaatrechtelijke vordering tot schadevergoeding wegens schade aan bomen of houtopstanden waarvan zij rechthebbende zijn.

ARTIKEL 19
OPSPORING

Met de opsporing van de in deze verordening strafbaar gestelde feiten zijn behalve de ambtenaren, genoemd in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering, belast de daartoe door het Dagelijks Bestuur aangewezen personen, behoudens de beperkingen aan deze personen bij wet gesteld.

ARTIKEL 20
SLOTBEPALING

1. Deze verordening kan worden aangehaald als: Verordening ter bescherming van houtopstanden in het Stadsdeel De Baarsjes.
2. Zij treedt in werking na de dag van bekendmaking in o.a. huis-aan-huisblad.
3. De huidige kapverordening wordt ingetrokken.

Toelichting op de verordening ter bescherming van houtopstanden in het Stadsdeel De Baarsjes

TOELICHTING OP ARTIKEL 1

Houtopstand. Een kernbegrip van deze verordening, waarop het kapverbod en de vergunningplicht gebaseerd zijn. Door dit begrip consequent centraal te stellen wordt duidelijk dat de bescherming betrekking heeft op meer dan bomen alleen.

Boom. Afbakening van het begrip boom is van belang in verband met de ondergrens van de bescherming. De hier gekozen maat van 10 centimeter doorsnede is conform de gangbare norm in stedelijke gebieden, de meeste verordeningen in ons land en de modelbomenverordening. Het "tenzij anders in de verordening bepaalt" ziet op de in de leden 2 van de artikelen 12 en 13 genoemde mogelijkheid om een herplantplicht op te leggen voor maten kleiner dan de definitie boom en deze "sprietten" toch onder het kapverbod te laten vallen.

Boomvormer. Een boomvormer is een houtig, opgaand gewas met ontwikkeling van een of meer hoofdtakken. Een boomvormer kan uitgroeien tot een boom, een meerstammige boom of een boomachtige struik. In het alledaagse spraakgebruik heeft een boom één of slechts enkele stammen. In de natuur bestaat er echter een geleidelijke overgang: heester - struik - struikachtige boom - (meerstammige) boom.

Bosplantsoen. Aanplant van jong bos, bestaande uit hoofdzakelijk inheemse heesters, struiken en boomvormers.

Struik. Een houtig, opgaand gewas waarbij de hoofdtakken zich ontwikkelen vanaf de wortelhals.

Heester. Een houtig gewas zonder duidelijke ontwikkeling van hoofdtakken.

Struweel. Een begroeiing van hoofdzakelijk inheemse soorten heesters en struiken.

Heg. Een lintvormige aanplant van heesters, struiken en boomvormers, al dan niet in een vorm gesnoeid met een minimumhoogte van 1,50 meter.

Hakhout. Beheervorm van een houtopstand waarbij de boomvormers, die na te zijn geveld opnieuw op de stronk uitlopen, periodiek geheel of gedeeltelijk worden geveld.

Houtwal. Lijnvormige bosaanplant hoofdzakelijk bestaande uit inheemse heesters, struiken en boomvormers.

Klimplant. Verhoutend overblijvend gewas dat zich hecht aan een dragend element, zoals een wand of muur. Bedoeld zijn beeldbepalende verticale begroeiingen van één of meer klimplanten van meer dan twee verdiepingen hoog. Met name in de dichte stad hebben begroeide wanden een grote (belevings)waarde. Juist als de begroeiing hoog en breed is uitgegroeid, komt het voor dat verhuurders of beheerders van gebouwen de gevelbegroeiing vellen om beheertechnische redenen. Het misverstand dat de planten de muren of de fundering zouden aantasten, speelt daarbij soms een rol. Door gevelbegroeiing in de verordening op te nemen kan worden bereikt dat:

- het gebruikelijker wordt dat het planten en laten uitgroeien van gevelbegroeiing met toestemming van de eigenaar gebeurt, eventueel met afspraken over het beheer;
- het mogelijk wordt om bij afwezigheid van een beheerovereenkomst of van goedkeuring van de eigenaar/beheerder het verwijderingsbelang te toetsen.

Plantverband. De aanvraag tot vellen kan betrekking hebben op bomen die deel uitmaken van een bepaald plantverband, zoals een laan. Bij het beoordelen van de vergunning tot velling moet de betekenis van de te vellen bomen voor het geheel

worden meegewogen. Dit is bijvoorbeeld van belang voor de keuze tussen velling van een laan of een geleidelijke verjonging.

Dode bomen. Met 'zowel vitaal als afgestorven' is bedoeld ook het vellen van dode of bijna dode bomen vergunningplichtig te maken. Hiervoor zijn drie redenen. Ten eerste kan het wenselijk zijn om dode bomen te bewaren vanwege hun ecologisch waardevolle functies voor vogels, insecten enz. Ten tweede kunnen in dode bomen wettelijk beschermde diersoorten als spechten, uilen, vleermuizen enz. nestelen. Ten derde kan hiermee voorkomen worden dat een kwaadwillende boomeigenaar zijn boom, waarvoor een vergunning om te vellen is geweigerd, om zeep helpt en alsnog zou kunnen vellen. Wel zal het handhaven van dode bomen dienen te gebeuren met inachtneming van de openbare (verkeers)veiligheid.

Vellen. Elke wijze van het te gronde richten van een houtopstand ongeacht of dit gedeeltelijk is, bijvoorbeeld bij kappen, of volledig, zoals bij rooien (inclusief stobbe verwijderen). Ook ingrepen die een ingrijpende wijziging betekenen, zoals kandelaberen of het snoeien van meer dan 20 procent van het kroonvolume, vallen onder vellen. Dit om het ernstig beschadigen of ontsieren van een boomkroon tegen te kunnen gaan. Het verwijderen van hoofdwortels, waarvan kan worden aangenomen dat daardoor de houtopstand ernstige schade oploopt, valt eveneens onder het begrip vellen. Voor het graven van sleuven voor kabels en leidingen is vaak naast een kapvergunning ook een andere vergunning, zoals een aanlegvergunning, nodig. Voor de aanleg van sleuven voor kabels en leidingen binnen een afstand van bijvoorbeeld vier meter van de stam van een houtopstand zou daarnaast altijd de verplichting van aanvraag van een kapvergunning moeten worden gesteld. Meestal kan de uitvoerende cultuurtechnische dienst of firma de aanwezigheid van hoofdwortels niet zelf beoordelen. De vergunningverlener kan er echter voor zorgen dat de vergunningverlening gebeurt op basis van een boomdeskundig advies. Indien wortels te zwaar worden beschadigd, kan een sleufloze techniek verplicht worden gesteld. Een dergelijk advies kan als voorschrift in de vergunning worden opgenomen (zie artikel 12). Door de verordening ook van toepassing te laten zijn op het ernstig beschadigen of ontsieren van samengestelde verschijningsvormen, worden grootschalige ingrepen in houtopstanden eveneens vergunningplichtig.

De Hoge Raad heeft gesteld dat het vakkundig, rigoreus knotten tot een stam met uitsteeksels (het zgn. kandelaren of kandelaberen) ernstig beschadigen in de zin van dit artikel kan zijn en dus vergunningsplichtig is. Toch wordt kandelaberen en knotten voor alle duidelijkheid nog expliciet genoemd. Dit geldt tevens voor verplanten. Het verplanten dient op vakkundige wijze te geschieden om ernstige beschadigingen aan de houtopstand te voorkomen. Door het verplanten vergunningplichtig te maken kan door deskundigen van het stadsdeel controle uitgeoefend worden en voorwaarden gesteld worden aan het kandelaberen, knotten en verplanten. Met betrekking tot het kandelaberen en knotten geldt de vergunningplicht alleen voor de eerste keer, en niet voor het daaropvolgende periodieke onderhoud. De eis van periodiek is gesteld om te voorkomen dat bomen die na eenmaal gekandelaberd of geknot te zijn weer grotendeels in de oorspronkelijke vorm zijn teruggegroeid omdat er jarenlang geen onderhoud gepleegd is, zonder vergunning opnieuw gekandelaberd of geknot kunnen worden.

Monetaire boomwaarde. De richtlijnen van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen en houtige gewassen (NVTB, Postbus 683, 7300 AK Apeldoorn, tel. 055-5999449) voor de monetaire boomwaarde worden jaarlijks vastgesteld aan de hand van

de prijsindexcijfers van het CBS, marktprijsgemiddelden en andere kengetallen. De richtlijnen gelden als de deskundigste methodiek voor de wijze van vaststellen van de geldwaarde van bomen en worden door justitie erkend. Het spreekt overigens voor zich dat bomen ook vele andere waarden dan monetaire waarde kunnen vertegenwoordigen.

Bebouwde kom. Artikel 1 lid 5 van de Boswet luidt: 'De gemeenteraad stelt bij door Gedeputeerde Staten goed te keuren besluit vast, welke voor toepassing van deze wet de grenzen van de bebouwde kom zijn.' De bebouwde kom van Amsterdam valt volgens het vigerend besluit samen met de gemeentegrens met uitzondering van het Amsterdamse Bos.

TOELICHTING OP ARTIKEL 2

Kapverbod. Dit verbod is in verschillende opzichten ruimer dan het lijkt. Vellen is meer dan alleen omzagen en houtopstand is meer dan alleen een boom (zie artikel 1). Dit verbod wordt verder uitgebreid met het beschadigingsverbod van artikel 15 voor niet levensbedreigende of niet ontsierende beschadigingen. De strafbaarstelling op grond van artikel 2 staat in artikel 17 Strafbepaling. Deze artikelen samen zijn de rechtsgrond voor aangifte bij de (milieu)politie.

Lid 2. De in lid 2 van dit artikel genoemde uitzonderingen zijn in de praktijk wenselijk gebleken aanvullingen. De grondgedachte is dat niet ingrijpend, normaal beheer niet onder het kapverbod valt.

Plantenziektewet. Voor 'houtopstand die moet worden geveld krachtens de Plantenziektewet of krachtens een aanschrijving of last van het Dagelijks Bestuur' geldt dus dat vervolgens wel weer een herplant- of instandhoudingsplicht kan worden opgelegd. Vanwege iepziekte op aanschrijving verwijderde iepen kunnen bijvoorbeeld wel aanleiding zijn tot het opleggen van een herplantplicht aan dezelfde eigenaar.

TOELICHTING OP ARTIKEL 3

Aanvragers kunnen slechts zijn: eigenaren van of zakelijk gerechtigden tot een houtopstand.

Zakelijk gerechtigden zijn in beginsel degenen die een notariële akte kunnen overleggen inzake een recht van erfpacht, opstal, erfdienstbaarheid, vruchtgebruik of pootrecht betreffende de houtopstand.

Huurders hebben een persoonlijk en geen zakelijk recht. Zij moeten dus de schriftelijke toestemming voor kapaanvraag van de verhuurder, die eigenaar van de houtopstand is, overleggen. De eigenaar van een houtopstand kan bij (huur)overeenkomst of verklaring zijn huurders het recht tot vergunningaanvraag verlenen.

Publiekrechtelijke bevoegdheden. Ook de gemeente Amsterdam zelf, het stadsdeel, waterschappen of hoogheemraadschappen of andere publiekrechtelijk bevoegde instanties kunnen aanvrager zijn. Zij volgen dezelfde procedure als andere aanvragers.

Een **situatietekening** is verplicht om misverstand over de exacte boom te voorkomen. Indien de aanvraag het gevolg is van een geplande verandering van de situatie is zowel een tekening nodig van de bestaande situatie als van de toekomstige situatie. Op het aanvraagformulier moet dit zijn aangegeven.

Bekendmaking en kennisgeving. Een advertentie van de aanvraag onmiddellijk na ontvangst (datum postkamer) in een huis-aan-huisblad blijkt in de praktijk de beste manier om tijdig een inzicht te krijgen in alle betrokken belangen zodat een

zorgvuldig voorbereide belangenafweging kan worden gemaakt. Wel moet een aanvraag volledig zijn. Indien een onvolledige aanvraag niet tijdig is aangevuld, vervalt hij. De tekst van afdeling 3.4 Awb is hierna bijgevoegd. Belangrijk is ook het gelijktijdig kennis geven van een besluit en het verzenden aan aanvrager en belanghebbenden. Dit om belanghebbenden en aanvrager een gelijkwaardige rechtspositie te geven met gelijklopende termijnen. Dit vergt wel een goede interne afstemming van ambtelijke ondersteuning. Indien er toch ongelijke data van verzending en publicatie plaatsvinden, geldt uitsluitend de verzenddatum voor de aanvang van alle wettelijke termijnen (bezwaar, vervaltermijn enz.). Het is verstandig eerst zeker te zijn van de datum van publicatie van een besluit in een huis-aan-huisblad alvorens tot verzending aan de aanvrager over te gaan.

Zienswijze en bezwaar. Lid 6 betekent dat vooraf aan een vergunning een ieder een zienswijze kan indienen. Let op dat na het nemen van het vergunningbesluit alleen belanghebbenden bezwaar kunnen maken. Rechtsgrondslag voor dit lid 6 ligt onder andere in artikel 3:13 lid 2 Algemene wet bestuursrecht.

Belanghebbende.

Een belanghebbende is een persoon, die zicht heeft op een houtopstand, een andere directe band (blinde) of in de directe omgeving van een houtopstand woont en een aantoonbare betrokkenheid heeft bij de houtopstand (bv. straat of park waar vrijwel dagelijks doorheen gegaan wordt- vergelijk 'Kiki-arrest' uitspraken, o.a.:

Pres.Rb.Groningen 11.8.1995,JBR; Rb.Groningen 29.7.1998,MenR 1994/4,nr.24 m.nt.Visser en ABRS 10.6.1999, AB 2000,4 m.nt.Boxum; ABRS 29.8.2000,JBR). Een ieder is het toegestaan een zienswijze in te dienen vooraf aan een besluit, maar alleen belanghebbenden mogen bezwaar maken als een besluit genomen is.

Volgens vaste rechtspraak worden organisaties die in hun statuten de bescherming van en het behoud van bomen als doelstelling hebben opgenomen als belanghebbend aangemerkt.

Keuze procedures. Indien reeds bij de aanvraag van een vergunning voor grote ingrepen in het openbaar groen, of tijdens de termijn van tervisielegging, blijkt dat er sprake is van groot maatschappelijk belang, kan de vergunningverlener besluiten tot een verlengde procedure op grond van de Algemene wet bestuursrecht en bijvoorbeeld een hoorzitting ter voorbereiding toevoegen.

Noodkap. Direct vellen als gevolg van grote gevaarstelling of vergelijkbaar spoedeisend belang van openbare orde of veiligheid is bedoeld aan te sluiten bij de bevoegdheden van de burgemeester (voorzitter van het Dagelijks Bestuur) op grond van de artikelen 173 en 175 van de Gemeentewet.

Aan noodkap gaat wel een meldingsplicht vooraf. In alle gevallen dient een aanvraag bij het Dagelijks Bestuur te worden ingediend. Door deskundigen wordt dan bekeken, of het inderdaad noodkap, zieke of dode bomen betreft. Is dit het geval dan ontvangt rechthebbende een brief dat een boomdeskundige van/gezonden door het stadsdeel geconstateerd heeft dat er sprake is van noodkap, ziekte of dood en dus geen kapvergunning nodig is voor het vellen. De regeling van de legesverordening blijft ongewijzigd. Alleen in het kader van de kapvergunning worden leges geheven, niet bij melding. De meldingsplicht vereist geen besluit van het Dagelijks Bestuur in de zin van 1:3 AWB en dus is bezwaar daartegen niet mogelijk. Het is een deskundigen onderzoek naar de feiten: of de boom ziek is of gevaar oplevert. Het Dagelijks Bestuur dient bij vragen wel een onderzoeksrapport, bewijsstukken en/of foto's te hebben van een boomdeskundige. Gezien de noodzaak van kap in deze gevallen is het gewenst het afhandelen van de melding te mandateren aan de sectormanager

SDW. In het algemeen is er niet in zodanige mate sprake van spoed dat een beoordeling door deskundigen van het stadsdeel/ingehuurd door het stadsdeel niet vooraf kan plaatsvinden. Bij noodkap die onverwijld dient te geschieden, bijvoorbeeld in het weekend of op feestdagen, kan ook achteraf worden gemeld.

TOELICHTING OP ARTIKEL 4

Weigering van rechtswege. Dit artikel beoogt ambtelijke of bestuurlijke vertraging in de afhandeling van een kapaanvraag niet ten nadele van de bomen te doen zijn. Om voldoende tijd te hebben voor een zorgvuldige ambtelijke behandeling van de aanvraag en de ingekomen zienswijzen wordt de redelijke termijn van artikel 4:13 en 4:14 Algemene wet bestuursrecht vastgesteld op twaalf weken.

TOELICHTING OP ARTIKEL 5

Dit artikel gaat uit van een verplichte afstemming van vergunningverlening als er een onderlinge samenhang bestaat. Dit kan het geval zijn bij allerlei ruimtelijke plannen. Bouw-, sloop- en aanlegvergunningen waarbij sprake is van het vellen van houtopstanden zijn daar voorbeelden van. Het afhankelijk stellen van de vergunning van de (onherroepelijkheid) van andere werken of procedures kan ook via een vergunningsvoorschrift. Zie artikel 12 lid 5.

TOELICHTING OP ARTIKEL 6

Weigeringsgronden. Dit artikel geeft de weigeringsgronden, die in ieder besluit inzake een aanvraag tot vellen genoemd moeten worden. Stilzwijgend wordt ervan uitgegaan dat (te) zieke of gevaarlijke bomen altijd voor vergunning in aanmerking zullen komen. De beslissing op de aanvraag moet waar mogelijk verwijzen naar beleidsbesluiten. Ook de door derde-belanghebbenden ingediende zienswijzen moeten meegewogen worden. Toelichting criteria. Met het vooropstellen van natuur- en milieu is echter niet bedoeld een rangorde in de weigeringsgronden aan te brengen. Landschappelijke waarden is een meer eigentijdse benaming voor natuur-en landschapsschoon. Cultuurhistorische waarden zijn apart opgenomen, omdat een kleine of reguliere boom op een bepaalde plaats het behouden waard kan zijn vanwege de historische betekenis. Bij waarden voor de recreatie en de leefbaarheid kan men hierbij bijvoorbeeld denken aan bomen die algemeen gewaardeerd worden om hun schaduw, of binnen een woonblok door veel etage-bewoners gewaardeerd worden vanwege het creëren van privacy en het beleven van de natuur vanaf een balkonnetje/uit hun achterraam.

Beschermwaardige houtopstand. Voor bijzonder beschermwaardige houtopstand met een monumentaal karakter dienen criteria en een lijst te worden opgesteld. De status van bomen op de landelijke monumentale bomenlijst wordt in dit artikel onderkend. Door lid 3 wordt de registratie door de Bomenstichting opgenomen in het eigen juridische beschermingsregime. Zie ook artikel 7. Als extra bescherming van de bomen die als "beschermwaardig" zijn aangemerkt, is in dit artikel opgenomen dat voor werken binnen 5 meter van de kroonprojectie van deze bijzondere bomen, een BEA (Bomen Effect Analyse) moet worden overlegd. De inhoud van deze BEA plus toelichting is opgenomen in bijlage 4.

Lichtbeneming. Indien er in de aanvraag sprake is van lichtbeneming door bomen in een particuliere tuin of aan de achtergevel, wordt er gekeken hoe groot de lichtbeneming is. Het criterium voor het Dagelijks Bestuur is de stelling 1 staat tot 5. Dit betekent concreet dat een boom, die een meter uit de gevel van de desbetreffende woning staat, minimaal 5 m hoog zal moeten zijn, voordat sprake is van lichtbeneming

en een vergunning wordt verleend. Deze kan inhouden een snoei van meer dan 20%, of het kappen of rooien van de boom. Een boom van 25 m hoog komt dan pas in aanmerking, als hij minder dan 5 meter uit de gevel staat, gemeten van het midden van de stam van de boom. Als gevel wordt gerekend die gevel (met raam) die het dichtst bij de boom komt. De boomsoort is niet van invloed op de berekening van de mate van lichtbeneming. Voor monumentale bomen is het criterium van lichtbeneming niet van toepassing.

TOELICHTING OP ARTIKEL 8

Lid 1. Lid 1 gaat uit van het opstellen van een duidelijke lijst. Dit betekent dat het stadsdeel de taak op zich neemt om zijn monumentale en bijzonder beschermwaardige houtopstanden te inventariseren.

- Aan de hand van een checklist van criteria wordt bepaald welke houtopstand op de formele lijst wordt geplaatst.
- Voor de houtopstand in de openbare ruimte verplicht het stadsdeel zich tot een extra beheerinspanning met het oog op de instandhouding.

Bestemmingsplan. Hoewel sommige bestemmingsplanmakers er nog niet aan gewend zijn is het opnemen van monumentale bomen in Nederland niet ongebruikelijk en juridisch voldoende in de rechtspraak erkend. De bescherming door het bestemmingsplan kan worden geboden door opname van de maximale toekomstige kroonprojectie van beschermwaardige houtopstanden op de bestemmingsplankaart of bijvoorbeeld twee meter buiten deze projectie.

TOELICHTING OP ARTIKEL 10

Onomkeerbaarheid. Doel van dit artikel is dat er niet gekapt mag worden zolang er nog enig juridisch geschil over de vergunning mogelijk is of loopt ("aanhangig is"). De rechtspraak kent vele uitspraken dat vanwege de onomkeerbaarheid van een velling gedurende de tijd van behandeling van een bezwaar of beroep een schorsing (voorlopige voorziening) wordt toegewezen.

Schorsende werking. Dit artikel is juridisch noodzakelijk voor de bevoegdheid om schorsende werking aan een bezwaar of beroep te verlenen op grond van het 'krachtens wet' in artikel 6:16 Algemene wet bestuursrecht. De rechtspraak heeft de bruikbaarheid van dit artikel reeds bevestigd.

TOELICHTING OP ARTIKEL 11

Vervaltermijn. In de praktijk blijkt het nodig om een houdbaarheidsdatum aan oude vergunningen te geven. De vervaltermijn begint niet te lopen op het moment van afgifte van de vergunning, maar op het moment van het juridisch definitief worden van de vergunning, dus als de termijnen voor bezwaar en beroep (ongebruikt) verstreken zijn. Bijvoorbeeld als geen bezwaar is aangetekend binnen zes weken na datum van afgifte.

Bij **langer lopende projecten**, zoals bij stedelijke vernieuwing of de aanleg van grote infrastructurele werken, zal vanwege de vervaltermijn een goede planning en timing van deze vergunning geveerd worden. Werken met een langere termijn kan wellicht wenselijk zijn, maar wordt gezien de andersluidende rechtspraak afgeraden.

TOELICHTING OP ARTIKEL 12

Standaardvoorschriften. De leden 1 en 3 van dit artikel bevatten de standaardvoorschriften voor het opleggen van een herplantplicht als voorschrift in een vergunning. De voorschriften moeten concreet en precies worden uitgewerkt,

bijvoorbeeld naar locatie, boomsoort, grootte enz. Uit de rechtspraak naar aanleiding van de herplantplicht blijkt dat beleidsmatige uitwerking van aard en omvang van de herplantplicht noodzakelijk is.

Natuurbescherming. Lid 4 maakt het mogelijk op grond van de geldende natuurbeschermingsregels, waaronder de Flora- en Faunawet, Europese vogel- en habitatrichtlijnen enz. nadere concrete voorschriften op te leggen, bijvoorbeeld het niet vellen zolang er vogels broeden in de bomen of niet vellen op zodanige wijze dat nabije beschermde soorten planten of paddestoelen vernield worden. Het niet mogen vellen in het broedseizoen cq. indien een broedende vogel in de boom verblijft (15 maart tot 15 juli, conform Vogelwet), dient in een vergunningsvoorschrift uitgewerkt te zijn. De bescherming van broedende vogels geldt reeds op grond van de wet (art. 12 Flora- en Faunawet).

Andere werken. Lid 5 verwoordt de bevoegdheid van het Dagelijks Bestuur om de vergunningverlening afhankelijk te stellen van andere vergunningplichtige werken en de uitvoering daarvan. Soms kan in een eerdere fase dan bij vergunning om te vellen al tot een aanhouding van het kapbesluit besloten worden op grond van artikelen 5 of 8 van deze verordening. Uitvoering van deze bepalingen is afhankelijk van de wijze waarop de communicatie tussen de verschillende sectoren is geregeld. Ook hiervoor is een beleidsmatige uitwerking gewenst. Daarnaast kan men soms opschorten (zie artikel 5).

TOELICHTING OP ARTIKEL 13

Het Dagelijks Bestuur kan een herplantplicht opleggen indien houtopstand is teniet gegaan door bijvoorbeeld verwaarlozing of een calamiteit. Niet alleen het actief handelen (vellen) maar ook het passief nalaten (bijv. verwaarlozen) kan reden zijn een herplantplicht op te leggen. In beginsel doet niet ter zake of het teniet gaan van de houtopstand de rechthebbende te verwijten valt. Indien de houtopstand is teniet gegaan door toedoen van een huurder of pachter, dan kan alleen aan de zakelijk gerechtigde (meestal eigenaar) een herplantplicht worden opgelegd. Hetzelfde geldt ook voor de instandhoudingsplicht op grond van het derde lid.

Voorschriften. Herplantvoorschriften moeten concreet en eenduidig zijn en mogen zeer gedetailleerd soort, locatie en plantwijze voorschrijven mits dit in het gangbare beleid past. De wijze waarop de zelfstandige herplant- en instandhoudingsplicht wordt uitgevoerd, vraagt dus om beleidsmatige uitwerking. Deze uitwerking kan deel uitmaken van een breder opgezet handhavingsbeleid. Factoren die daarbij een rol spelen, zijn de ernst van de overtreding, de mate van (on)verantwoordelijkheid die aan de overtreder kan worden toegekend en de feitelijke mogelijkheden tot uitvoering van het artikel. Onder het handhavingsbeleid vallen ook de richtlijnen voor het effectief uitvoeren van de strafvervolging door politie en daartoe aangestelde opsporingsambtenaren, zoals bedoeld in artikel 19.

TOELICHTING OP ARTIKEL 14

Financiële herplant. Let op dat een financiële herplantplicht daadwerkelijk voor herplant elders gebruikt dient te worden blijkens de rechtspraak en niet voor extra snoeien of iets dergelijks. Bovendien moet die herplant zo nabij als mogelijk uitgevoerd worden.

TOELICHTING OP ARTIKEL 15

Afstand in artikel 5:42 BW. Houtopstanden die door de verordening worden beschermd kunnen indien zij nabij de erfgrans staan onder het burenenrecht vallen.

Artikel 5:42 Burgerlijk Wetboek maakt het mogelijk dat buren de kap van een boom, die (in beginsel) binnen twee meter van de erfgrans staat, kunnen afdwingen. Bij het opstellen van een gemeentelijke verordening kan echter van de twee meter afstand uit het Burgerlijk Wetboek worden afgeweken op grond van artikel 5:42 lid 2 BW. Omdat in de stedelijke omgeving, met name in de tuinen, de ruimte beperkt is, is in dit artikel gekozen voor een minimumafstand tot de erfgrans van 0,5 meter voor de hoog opgaande houtige gewassen. De juridische grondslag voor burengeschillen over bomen en daarmee het aantal geschillen zullen enigszins verminderen door de afstand tot de erfgrans in de verordening te verkleinen. In de praktijk komt het er vooral op neer belangen zorgvuldig af te wegen en, indien mogelijk, door beheerovereenkomsten klachten te voorkomen. Het is raadzaam zich als overheid niet in particuliere burengeschillen te mengen, tenzij men de betreffende houtopstand wil behouden. In dat geval dient men dat behoud zo spoedig mogelijk aan beide partijen kenbaar te maken. De Bomenstichting geeft informatieve brochures en boeken over bomen en buren uit. Zie voor afbakening van de begrippen boom, boomvormer, heester en heg de toelichting op artikel 1.

TOELICHTING OP ARTIKEL 16

Door menselijk toedoen kan een boom beschadigd worden (bijvoorbeeld wortelschade door graafwerkzaamheden of aanrijschade door automobilisten). Van de veroorzaker kan een schadevergoeding worden geëist. Om de mate van schade aan de boom vast te stellen zal meestal de Methode Raad gehanteerd worden. Bij jonge bomen, die na schade niet meer te handhaven zijn, is de vervangingswaardemethode een reëel uitgangspunt. Tevens kan worden opgetreden met bestuursdwang of procesverbaal worden gemaakt.

TOELICHTING OP ARTIKEL 17

De **Boswet** schrijft voor dat een gemeentelijke verordening dit artikel moet bevatten, hoewel uit de (gepubliceerde) rechtspraak geen enkel geval van een schade-uitkering op grond van dit artikel bekend is. Rechters lijken niet snel (onredelijk) nadeel aanwezig te achten indien een vergunning om te vellen geweigerd wordt.

TOELICHTING OP ARTIKEL 18

Ratio. De strafmaatbepalingen zijn de basis voor aangifte bij de politie en eventuele strafvervolgning door justitie. De bepalingen zijn overeenkomstig de grenzen van de Gemeentewet vastgesteld. Soms kan de rechter overgaan tot bijzondere maatregelen, zoals publicatie van een vonnis of voordeeltokenning (d.w.z. dat justitie afziet van strafvervolgning indien verdachte de schade vergoedt).

Samenloop. Ook een samengaan met andere delicten (vernietiging van eigendom, belediging van personen, enz.) is vaak aanleiding om een illegale kap of beschadiging door justitie aan te laten pakken.

De op grond van dit artikel ingestelde strafvervolging laat onverlet de mogelijkheid tot het instellen door het Dagelijks Bestuur van een privaatrechtelijke vordering tot schadevergoeding wegens schade aan publieke bomen of houtopstanden. De op grond van dit artikel ingestelde strafvervolging laat onverlet de mogelijkheid tot het instellen door het Dagelijks Bestuur van een privaatrechtelijke vordering tot schadevergoeding wegens schade aan publieke bomen of houtopstanden.

Schadevergoeding (4). Bedoeld is deze instructienorm om de mogelijkheid van een privaatrechtelijk optreden van een gemeente als schade lijdende boomeigenaar/beheerder niet op voorhand te frustreren door een verwijt dat er strafrechtelijk wordt opgetreden.

TOELICHTING OP ARTIKEL 19

Vanzelfsprekend zal uitsluitend indien er sprake is van verdenking een bevoegd opsporingsambtenaar zich toegang mogen verschaffen tot percelen. In Amsterdam blijkt deze bepaling zeker wenselijk gezien de noodzakelijke toegang tot de vele binnentuinen en het doen van waarnemingen aldaar door bevoegde personen. In artikel 5:15 Awb wordt bepaald hoe en wanneer een "boa" een plaats mag betreden. De door het dagelijks bestuur aangewezen personen zullen moeten voldoen aan de kwalificatie- en opleidingseisen voor opsporingsambtenaren zoals vermeld in het Wetboek van Strafvordering.

Deel 2 Bijlagen

Bijlage 1 Kaart Bebouwde kom Boswet

Bijlage 2 Modelaanvraagformulier

Bijlage3 Criteria bijzonder beschermwaardige houtopstand

Bijlage 4 Standaard Bomen Effect Analyse plus checklist (BEA)

Bijlage 2: Modelaanvraagformulier

- Voor de verklaring van de termen zie artikel 1 van de verordening
- Bij **O** aankruisen wat van toepassing is.

Aanvrager:

Naam:

Adres:

Telefoon:

Fax:

E-mail:

(Indien van toepassing:)

Handtekening van de eigenaar of zakelijk rechthebbende:

Naam:

Adres:

Vraagt vergunning aan voor het **O vellen **O** verplanten **O** kandelaberen van**

- boom, stamdoorsnede..... cm, op 130 cm hoogte
- boomgroep of bomen in een plantverband,..... stuks
- bosplantsoen,.....m2 oppervlakte
- struik/heester,..... stuks
- struweel,.....m2 oppervlakte
- heg/houtwal/hakhout,.....m2 oppervlakte
- klimplant.....m2 geveloppervlak

Situering: kadastrale aanduiding of adres

Kadastrale aanduiding: Sectie: Nummer(s):

Adres:

Op de achterkant van dit formulier dient u een schets te maken van de situering van de houtopstand.

Reden van de aanvraag:

Er is samenhang met een

bouwaanvraag aanlegvergunning wijziging van de inrichting van de locatie niet van toepassing

Urgentie: hoog matig niet van toepassing

Herplant ja nee

Indien ja: heeft u gegevens over de herplant (aantal of oppervlak, soort en maat)?

Datum:

Handtekening aanvrager:

Voor vragen kunt u bellen naar:

BIJLAGE 3: CRITERIA BIJZONDER BESCHERMWAARDIGE HOUTOPSTAND

1. Natuur- en/of milieu(educatie)waarden:
  - aantrekkelijke bloei
  - nestelgelegenheid
  - schuilplaats voor dieren
  - bomen in lokale bomenroute
  - klim- en klauterboom
  - bloeiwijze of vruchtdragend
  - bijzondere groeivorm
  - dendrologisch interessant
2. Landschappelijke, ecologische en/of natuurwetenschappelijke waarden:
  - knotbomen
  - hakhout
  - inheemse soorten
3. Cultuurhistorische waarden:
  - geplant bij plechtigheden (gedenkbomen, oranjebomen, markeringsbomen)
  - fruitboomgaarden (niet economisch)
  - vormbomen (leilinden, gekandelaberde bomen)
4. Esthetische of stadsschoonwaarden:
  - markante locatie (plein centrale ligging)
  - bomen in hoofdstructuur of onderdeel van de groenstructuur
  - bomen in relatie tot monumentale of architectonisch van belang zijnde gebouwen/behorend bij architectuur
  - bomen verweven met de geschiedenis van de omgeving
  - parken
  - bijzondere grachtengordel
  - bijzondere verschijningsvorm
5. Monumentale bomen/leeftijd:
  - ouder dan 50 jaar
  - geregistreerd op de nationale lijst van monumentale bomen van de Bomenstichting

BIJLAGE 4: Standaard Bomen Effect Analyse plus checklist (BEA)

Inleiding

- Aanleiding opstellen BEA
- Vraagstelling of probleemstelling opdrachtgever
- Standaardvraag BEA: kan de boom duurzaam behouden blijven?
- Situatie en uit te voeren werk

Beoordeling

- Kwaliteit van de houtopstand
  - beleidsstatus
  - visuele boomcontrole
  - toekomstverwachting in onveranderde of verbeterde omstandigheden
- Fase waarin project zich bevindt
  - onomkeerbare besluiten
- Gevolgen werk voor boom
  - per bouwonderdeel of -fase
  - bovengronds en ondergronds
  - alternatieven voor de uitvoering van het werk
  - meest boomvriendelijke alternatief

Conclusie

- Duurzaam behoud boom op standplaats is mogelijk/onmogelijk
  - mogelijk: randvoorwaarden uitvoering en aanbevolen/noodzakelijke beschermende maatregelen (per bouwfase)
  - onmogelijk: eventueel alternatieve boommaatregelen
- Eindoordeel vraag/probleem opdrachtgever

Aanbevelingen

- Nader onderzoek
- Controle

Checklist van de BEA-standaard

Deze checklist is een hulpmiddel bij het invullen van de BEA-standaard. Dat wil zeggen dat sommige controlepunten in een concrete situatie niet relevant zijn, terwijl andere niet genoemd worden. Het uitgangspunt is een zorgvuldige en ter zake kundige beoordeling.

Inleiding

- Aanleiding opstellen BEA
  - De reden waarom besloten is tot het (laten) uitvoeren van een Bomen Effect Analyse. Bijvoorbeeld: op grond van een bestemmingsplanvoorschrift, een vergunningsvoorschrift of instandhoudingsplicht op basis van APV of de politieke of publieke wens de mogelijkheid van inpassen van de waardevolle boom te onderzoeken.
- Vraagstelling of probleemstelling opdrachtgever
  - Naam opdrachtgever.
  - Specificatie vraag of probleem van opdrachtgever. Bijvoorbeeld: zijn bouw- of aanlegvoorwaarden ten behoeve van boom kostenneutraal te realiseren? Is het verplanten van deze boom een optie? Wat is maximaal mogelijk aan snoei van kroon of wortels? Wat is de monetaire waarde van de boom?
- Standaardvraag BEA
  - Vermelding standaardvraag: *kan de boom, in het perspectief van de voorgenomen bouw of aanleg, in zijn huidige verschijningsvorm en op deze standplaats, duurzaam behouden blijven?*
- Situatie en uit te voeren werk
  - Beschrijving van het voorgenomen werk in detail. De exacte locatie, omschrijving van de bouw of aanleg en de wijze van uitvoering.
  - Beschrijving van de locatie van de boom of bomen in relatie tot het voorgenomen werk.
  - Plattegrond / situatieschets.

Beoordeling

- Kwaliteit van de houtopstand
  - beleidstatus
    - Bijvoorbeeld: Opgenomen in het bestemmingsplan, het landelijk Register van monumentale bomen of een gemeentelijke lijst van waardevolle bomen; onderdeel uitmakend van (hoofd) groenstructuur, beeldbepalende boom, bijzondere soort. Zoveel mogelijk refereren aan bestemmingsplannen, groenstructuur- of bomenbeleidsplannen, danwel het kapvergunningenbeleid of andere plaatselijke beleidsuitgangspunten.
  - visuele boomcontrole
    - Beoordeling conditie. Bij het beoordelen hiervan dient onder meer gekeken te worden naar de bladbezetting, -kleur en -grootte, de scheutlengte, het vertakkingspatroon, de hoeveelheid dood hout of schimmels en aantastingen. Bij het vaststellen van een verminderde conditie moet ook de mogelijke oorzaak achterhaald worden, zodat maatregelen geadviseerd kunnen worden (bijvoorbeeld in de groeiplaats) om de conditie van de boom te verbeteren. Zie voor onderzoeksmethodieken: Stadsbomen Vademecum 3A: Boomcontrole en onderzoek, IPC Groene Ruimte, Arnhem 2002.

- Beoordeling mechanische structuur. Hierbij dient beoordeeld te worden of er aanwijzingen zijn dat de structuur van de boom is aangetast, hetgeen kan leiden tot breuk van takken of stam of het omwaaien van de boom. Mechanische verzwakkingssymptomen als verdikkingen, holten, scheuren, plakoksels, afwijkende bastpatronen of verdikkingsgroei moeten onderzocht worden. Zie voor inspectiepunten van de visuele structuurbeoordeling: KBB© versie 2001, NOCB, Westervoort en/of: Stadsbomen Vademecum 3A: Boomcontrole en onderzoek, IPC Groene Ruimte, Arnhem 2002. Naast de bovengrondse situatie is het van belang te weten op welke wijze het wortelstelsel is opgebouwd. De belangrijkste stabiliteitswortels moeten in kaart worden gebracht.
- toekomstverwachting in onveranderde of verbeterde omstandigheden
  - Beoordeling van de toekomstverwachting van de houtopstand wanneer de voorgenomen bouw of aanleg niet plaatsvindt. Indien een verminderde conditie is geconstateerd, moet worden ingeschat wat de toekomstverwachting is wanneer de omstandigheden worden geoptimaliseerd, uiteraard binnen realistische mogelijkheden.
- Fase waarin project zich bevindt
  - Een nauwkeurige beschrijving van de fase waarin het project verkeert, geeft aan hoe concreet de plannen zijn. Indien het project reeds verschillende fasen doorlopen heeft, is het van belang na te gaan wat de mogelijke uitgangspunten ten aanzien van de houtopstand in deze fasen waren. Mogelijk dat in een startnotitie een intentieverklaring is opgenomen over het inpassen van de houtopstand. Of dat de politiek hierover een uitspraak heeft gedaan.
- onomkeerbare besluiten
  - Nagaan welke beslissingen ten aanzien van de bouw of aanleg reeds zijn genomen en in hoeverre deze onomkeerbaar zijn. Door dit inzichtelijk te hebben, is duidelijk wat de bewegingsruimte is voor het stellen van randvoorwaarden ten aanzien van de bouw of aanleg.
- Gevolgen werk voor boom
  - per bouwonderdeel of -fase
    - De effecten voor de houtopstand dienen in kaart gebracht te worden op grond van de plannen die er liggen en op grond van voorzienbare problemen bij de uitvoering. Hoe concreter het project, des te beter zijn de effecten voor de houtopstand te beoordelen. Daar staat tegenover dat, hoe concreter het project, des te meer beslissingen ten aanzien van de uitvoering reeds genomen zijn, waardoor er minder gelegenheid en/of mogelijkheid is tot aanpassingen. Het is raadzaam onderscheid te maken in onderdelen of fasen van het bouw- of aanlegproces. De wijze waarop eventuele sloop wordt uitgevoerd kan andere gevolgen hebben voor de boom of bomen dan de manier waarop de bouw wordt gerealiseerd. Soms is sprake van afgeleide consequenties. Voor de aanleg van een fundering zal een funderingssleuf gegraven moeten worden. Of: bij de bouw van een garage is te voorzien dat er later ook een uitrit moet komen.
  - bovengronds
    - De noodzakelijke snoei is (on)verantwoord. De boom kan bijvoorbeeld ten behoeve van de bouw deskundig gesnoeid worden, zodat sprake is van een duurzame instandhouding. Omgekeerd kan de snoei dermate

rigoreus zijn dat de kans op het inrotten van de wonden of andere problemen groot is. Bijvoorbeeld bij het voor de wegaanleg noodzakelijk opkronen van oude bomen. De beoordeling van de effecten hangt mede af van de boomsoort. Sommige soorten hebben een beter reactievermogen dan andere.

- De windbelasting gaat veranderen. Bijvoorbeeld doordat de boom meer vrijgesteld wordt of juist tegen de nieuwbouw aangeplakt komt te staan.
- Het uitgroeien van de kroon is (on)mogelijk. Bij het handhaven van bijvoorbeeld een halfwas beuk op een halve meter afstand van het balkon zijn klachten van toekomstige bewoners voorspelbaar. Bij deze beoordeling speelt de boomsoort ook een rol. Een paardekastanje of beuk houdt meer licht tegen dan een berk of een iep.
- Het nieuwe gebouw zorgt voor reflectie en/of opwarming. De kans op zonnebrand is groot bij een beuk aan de zuidkant van een nieuw spiegelgebouw. Ook hier speelt de soortgevoeligheid een rol.
- ondergronds
  - De verdichting van de bodem is (on)verantwoord. Door de bouwwerkzaamheden onder de kroon raakt de bodem te zeer verdicht, waardoor een te groot deel van het wortelstelsel afsterft, zeker wanneer deze activiteiten in natte omstandigheden worden uitgevoerd.
  - De realisatie gaat gepaard met een (on)acceptabel verlies van wortels. De boom raakt bijvoorbeeld belangrijke stabiliteitswortels kwijt door plaatsing van de fundering (verticale afgraving). Of een boom die afhankelijk is van het hangwater verliest een te groot deel van zijn wateropnamecapaciteit door het verwijderen van de toplaag (horizontale afgraving).
  - De toekomstige doorwortelbare ruimte is (on)voldoende. Een betonbak van 4 m³ voor een volwassen eik of kastanje is bijvoorbeeld onvoldoende.
  - De voorgestelde ophoging of verharding (afdichting) onder de kroon is gezien de dikte van het pakket, het materiaalgebruik, het verhardingstype, het deel van de kroonprojectie en/of de boomsoort (on)verantwoord.
  - Er vindt bronbemaling plaats hetgeen leidt tot grondwateronttrekking. Bomen in de wijde omgeving lopen in het groeiseizoen het gevaar te verdrogen.
- Alternatieven in uitvoering
  - Een deel van het bouwvolume kan elders gerealiseerd worden, waardoor drastische snoei van de kroon achterwege kan blijven. Of: de geplande verbreding van de weg is niet nodig omdat dit (verkeers)knelpunt ergens anders kan worden opgelost. De praktijk wijst uit dat conflicterende belangen vaak niet ter plaatse kunnen worden opgelost, maar wel elders. De smalle tweebaansweg hoeft bijvoorbeeld niet meer verbreed te worden ten koste van de monumentale bomenrij, omdat de desbetreffende weg door een andere verkeerscirculatie eenrichtingsverkeer wordt.
  - Het plaatsen van windschermen of een verankering kan de effecten van veranderde windbelasting beperken.
  - De stam omwikkelen met jute of het gebruik van een andere materiaalsoort kan de effecten van reflectie verminderen.
  - Ver- of afdichting van de ondergrond is te voorkomen door een deel van het gebouw of de weg zwevend te funderen. Op de belangrijke punten van de te bouwen woning of de aan te leggen weg worden palen of putten op

een grote diepte in de grond geschroefd, geheid of geboord, waarbij rekening gehouden wordt met het patroon van de belangrijke stabiliteitswortels.

- De wortels onder het nieuwe fietspad worden overkluisd, waardoor ze onder het fietspad door kunnen blijven groeien, in plaats van dat ze afgehakt worden of afsterven ten gevolge van afdichting.
- Prefab-bouw draagt ertoe bij dat ter plaatse minder ruimte nodig is voor de uitvoering.
- Het gebruik van kleinere machines kan schade aan bomen voorkomen.
- Voor de aanleg van kabels en leidingen of bijvoorbeeld het vervangen van het riool kan gebruikgemaakt worden van zogeheten sleufloze technieken. Hierbij hoeft geen sleuf gegraven te worden, waardoor geen wortels worden doorsneden, maar wordt bijvoorbeeld gebruikgemaakt van de techniek van gestuurd boren onder de wortels door. Een ander alternatief is het handmatig graven ter hoogte van de kroonprojectie, waarbij alle wortels dikker dan 5 centimeter gespaard dienen te worden.
- Afgraven van de toplaag vanwege bodemvervuiling is rond bomen niet altijd noodzakelijk. Er zijn alternatieve methoden, waaronder die van gedeeltelijke gronduitwisseling tussen de wortels gecombineerd met een gedeeltelijke ophoging, waardoor een nieuwe leeflaag wordt gerealiseerd.
- Noodzakelijke ophoging binnen de kroonprojectie kan uitgevoerd worden met behulp van bijvoorbeeld lavakorrels en beluchtingsbuizen, waardoor verstikking van onderliggende wortels wordt voorkomen. Of alleen ophogen met grof zand en dit niet te zwaar verdichten, dat wil zeggen tot een indringingsweerstand van maximaal 1,5 mpa.
- Het plaatsen van een damwand buiten de kroonprojectie van de boom of bomen kan uitdroging tegengaan. Bronnering dient zoveel mogelijk buiten het groeiseizoen te gebeuren (half oktober t/m februari)
- meest boomvriendelijk alternatief
  - De voorwaarden waaraan de bouw of aanleg moet voldoen, zodat een zo goed mogelijke inpassing van de houtopstand in bouw of aanleg wordt gewaarborgd. Dat kan één alternatief of een combinatie van alternatieven voor de bouw of aanleg zijn.

Conclusie

- Antwoord op de vraag: kan de boom, in het perspectief van de voorgenomen bouw of aanleg, in zijn huidige verschijningsvorm en op deze standplaats, duurzaam behouden blijven?
  - Ja: eventueel onder randvoorwaarden voor de uitvoering en met hulp van aanbevolen/noodzakelijke boombeschermende maatregelen (per bouwphase).
    - Bijvoorbeeld: de effecten van de realisatie van bouw of aanleg staan een duurzame instandhouding van de houtopstand niet in de weg.
    - Of: een eenvoudige randvoorwaarde voor de uitvoering of een kleine aanpassing van de bouw of aanleg kan leiden tot een duurzame instandhouding.
    - Of: het meest boomvriendelijke alternatief biedt het beste perspectief voor een duurzame relatie tussen boom en gebouw. Gezien de relatief kleine aanpassing en investering biedt dit alternatief een hoge meerwaarde en is derhalve aan te raden.
  - Nee: niet met alternatieve boommaatregelen.

- Bijvoorbeeld: bij een boom met een matige tot slechte toekomstverwachting in de huidige omstandigheden is inpassing in de herinrichtingsplannen in de meeste gevallen niet zinvol.
- Of: de realisatie van het bouwvolume is niet te combineren met het duurzaam instandhouden van het kroonvolume. Er zal een keuze gemaakt moeten worden tussen het gebouw en de boom. Beide gaan niet samen. De boom is overigens gezien het bewortelingspatroon niet op korte termijn te verplanten.
- Eindoordeel vraag/probleem opdrachtgever
  - Bijvoorbeeld: De getaxeerde waarde van de boom is € 27.550,--

Aanbevelingen

- Nader onderzoek
  - De uitvoering van bepaalde onderdelen van de bouw of aanleg waren ten tijde van het opstellen van de Bomen Effect Analyse niet bekend. Wanneer deze bekend worden, is nader onderzoek gewenst.
  - Bij iedere wijziging in het plan of de uitvoering dient een terugkoppeling plaats te vinden met de uitvoerder van de BEA, zodat deze kan beoordelen of conclusies en aanbevelingen nader dienen te worden aangescherpt.
  - Boombeschermende maatregelen voorafgaand aan en tijdens de uitvoering, bijvoorbeeld door het plaatsen van een vast, twee meter hoog bouwhek rond de kroonprojectie.
- Controle
  - Het aanstellen van een bomentoezichthouder is sterk aan te bevelen in bouw- en aanlegsituaties die meerdere fasen moeten doorlopen en/of voor onderdelen gebruikmaken van verschillende aannemers. Deze toezichthouder (een vakkundig boomverzorger) behartigt de belangen van de bomen tijdens de voorbereiding, het bouwoverleg en de uitvoering. Hij heeft de bevoegdheid handelend op te treden, indien niet conform de afspraken gewerkt wordt en dit schadelijk is voor de de bomen.
  - Na het afronden van de bouw- of aanlegactiviteiten dient te worden beoordeeld of deskundig kroononderhoud en/of bodemverbeterende maatregelen zijn aan te bevelen.
  - In het bestek staat welke boombeschermingsmaatregelen door de uitvoerende aannemer(s) in acht genomen moeten worden. Indien toch schade aan de houtopstand wordt toegebracht, dient deze schade door een taxateur van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen (NVTB) beoordeeld te worden.